

Моите предприемачески компетенции (Структура на учебната програма по модула)

1. Увод.....	1
2. Учебна програма.....	1
3. Цели на самообучението	2
4. Какво трябва да знаете предварително?	2
5. Резултати от самообучението	3
6. Съдържание на темите на модула	3
7. Библиография	7

1.Увод

Предприемаческите компетенции се отнасят до важните характеристики, които трябва да притежава дадено лице, за да изпълнява ефективно предприемаческите функции. Този модул е насочен към тези, които искат да научат, знаят и признаят повече за своите собствени най-важни характеристики, атрибути, умения и компетенции като успешен предприемач .

2. Учебна програма

Програма за обучение за Модул 6 „ Моите предприемачески компетенции ”		
Общо представяне на модула		
<p>Предприемачът трябва да притежава определени култивирани и присъщи качества, за да успее в начинанието си. Не всеки човек може да бъде успешен бизнесмен или бизнесдама. Усилената работа и решимостта да спечелят са накарали много успешни хора да постигнат своите цели.</p> <p>Компетентностите за социално предприемачество, като управленски и предприемачески или социални компетенции , могат да бъдат постигнати чрез образование и опит . Прочуването в областта на социалното предприемачество е в начален етап, не е ясно дали компетенциите, на които са научени социалните предприемачи ще отговарят на техните нужди . Въпреки че емпирично изследване обяснява нужната компетентност за управление и предприемачество, многото измерения на социалните предприятия създават предизвикателство за нас, за да разберем по-нататък нужната компетентност в рамките на тези дружества . Предприемаческите компетенции за социални предприемачи трябва да имат двоен подход: потенциал за личностно развитие (личностно израстване) и потенциал за развитие на бизнеса (социален бизнес план).</p>		
Препоръчително време за изучаване на модула	време	4 часа

Метод на обучение	Самостоятелно обучение / самообучение	
Организация - консултант	AUR - Национална асоциация на специалистите по човешки ресурси e-mail: org.aur@gmail.com	
Анотация		
<p>За да може да гарантира успеха на собствената си предприемаческа идея, социалният предприемач трябва да притежава поредица от технически и специализирани умения, основни за успеха на неговия / нейния бизнес. Тези умения варират в зависимост от конкретната бизнес среда, в която потенциалният предприемач възнамерява да работи. Те могат да бъдат структурирани в три категории:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Личното измерение (лични умения) на предприемача: способността на индивида да прилага идеи на практика, включително креативност, иновации, поемане на риск . 2. Икономическото измерение на социалния бизнес : способността за планиране и управление на проекти с цел постигане на предложените икономически цели; 3. Социалното измерение на бизнеса : способността да планира и управлява проекти за постигане на предложените социални цели		
3. Цели на самообучението		
<p>Целите, които ще бъдат реализирани чрез овладяването на модула „ Моите предприемачески компетенции “ са:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основни познания за предприемачески умения, необходими в социалното предприемачество - Подобрена информираност относно предприемаческите умения, които трябва да развият и трябва да използват, за да бъдат успешен социален предприемач. - Разбиране на потенциала за личностно развитие и потенциал за развитие на бизнеса		
4. Какво трябва да знаете предварително?		
<p>Обучението в социалното предприемачество, което се основава на метода на самостоятелно учене, основно се ръководи от личната мотивация на учащите.</p> <p>Обучаемите трябва да имат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - способността да се изразяват и интерпретират понятия, мисли, чувства, факти и мнения, както устно, така и писмено (слушане, говорене, четене и писане); - дигитална компетентност, която включва увереното и критично използване на технологиите на информационното общество и основните умения на информационните и комуникационни технологии;		

- способност за самостоятелно обучение, която е свързана със способността да следват и организират собственото си индивидуално обучение, в съответствие със собствените си нужди и осъзнаване на методите и възможностите.

С цел обучаващия се да мине през този модул, е важно да има основни познания, умения и компетенции като: устойчивост и издръжливост, ентузиазъм, мотивация, креативност, вкоренени социални ценности, емоционална стабилност, знаещ и с доказан компетенции в областта на предприемачеството, способност да поема рискове, способност да превърне несправедливи социални проблеми в стратегически цели, да могат да се върнат назад и да имат цялостна визия, желаещи да работят неуморно по своя проект, социални и граждански компетенции.

Също така, обучаемите трябва да развият социални умения относно:

- комуникация на местния език,
- комуникация на чужди езици,
- способност за комуникация,
- съпричастност,
- способност за учене,
- социални и граждански компетенции,
- отвореност,
- смелост,
- основни компетенции по математика, наука и технологии,
- компютърни умения.

5 . Резултати от самообучението

В края на модула „ **Моите предприемачески компетенции** “ участниците ще имат :

- Придобити базови знания за предприемаческите умения, необходими в социалното предприемачество
- По-добра информираност относно предприемаческите умения, които те трябва да развият и трябва да използват, за да бъдат успешен социален предприемач .
- Развива разбиране както за неговия / нейния потенциал за личностно развитие, така и за потенциал за бизнес развитие
- Способност за оценка на техните лични предприемачески умения

6 . Съдържание на темите на модула

1. Предприемачески компетенции като ключови компетенции за учене през целия живот

Европейският съвет прие актуализирана препоръка на Съвета относно ключовите компетенции за учене през целия живот . Подходът на препоръката е да насърчава развитието на ключови компетенции и основни умения чрез:

- осигуряване на висококачествено образование, обучение и учене през целия живот за всички
- подпомагане на образователния персонал при прилагането на подходи за преподаване и

учене, основани на компетентности

- насърчаване на разнообразни подходи и контексти за учене от гледна точка на ученето през целия живот
- проучване на подходи за оценка и валидиране на ключови компетенции

Компетентността по предприемачество се отнася до способността да се въздейства върху възможностите и идеите и да се трансформират в ценности за другите. Тя се основава на креативност, критично мислене и решаване на проблеми, поемане на инициатива и постоянство и способност за съвместна работа с цел планиране и управление на проекти, които имат културна, социална или финансова стойност.

Основни знания, умения и нагласи, свързани с тази компетентност. Компетентността по предприемачество изисква да се знае, че има различни контексти и възможности за превръщане на идеите в действие в лични, социални и професионални дейности, както и разбиране за това как те възникват. Хората трябва да знаят и разбират подходите за планиране и управление на проекти, които включват както процеси, така и ресурси. Те трябва да имат разбиране за икономиката и социалните и икономически възможности и предизвикателства пред работодател, организация или общество. Те също така трябва да са наясно с етичните принципи и предизвикателствата на устойчивото развитие и да имат самосъзнание за собствените силни и слаби страни.

Предприемаческите умения се основават на креативността, която включва въображение, стратегическо мислене и решаване на проблеми и критично и конструктивно отражение в рамките на развиващите се творчески процеси и иновации. Те включват способността да се работи както като отделен човек, така и в сътрудничество в екипи, да се мобилизират ресурси (хора и неща) и да се поддържа активност. Това включва способността за вземане на финансови решения, свързани с разходите и стойността. Способността за ефективно общуване и водене на преговори с другите и за справяне с несигурността, неяснотата и риска като част от вземането на информирани решения е от съществено значение.

Предприемаческата нагласа се определя като инициативност, про-активност ориентирана към бъдещето, смелост и упоритост в постигането на целите. Включва желание за мотивиране на другите и оценяване на техните идеи, съпричастност и грижа за хората и света, както и поемане на отговорност, като се вземат етични подходи през целия процес.

2. EntreComp: Рамка за компетентност по предприемачество

Развитието на предприемаческия капацитет на европейските граждани и организации е една от ключовите политически цели за ЕС и държавите-членки. Рамката EntreComp представя споделена дефиниция на предприемачеството като компетентност и ще се превърне в референтна де факто за всяка инициатива, целяща да насърчи предприемаческия капацитет на европейските граждани. Състои се от 3 взаимосвързани области на компетентност: „Идеи и възможности“, „Ресурси“ и „Действие“. Всяка от областите се състои от 5 компетенции, които заедно представляват гравивните елементи на предприемачеството като компетентност. Рамката развива 15-те компетентности по 8-степенния модел на прогресия и предлага изчерпателен списък от 442 учебни резултата. Рамката може да се използва като основа за разработване на учебни програми и учебни дейности, насърчаващи предприемачеството като компетентност. Също така тя може да се използва за определяне на параметри за оценка на предприемаческите способности на учащите и гражданите.

3. Предприемачески компетенции

Има общо разбиране, че областта е само в началото на формулиране на необходимите умения. Но дори да могат да бъдат структурирани в няколко категории, тези умения варират в зависимост от множество фактори: вида на бизнеса, средата, в която се осъществява, специфичните качества на социалния предприемач, вида на социалния проблем, към който то е адресирано. Всеки предприемач трябва да притежава набор от лични и бизнес умения. Освен това в случая на социалния предприемач трябва да има компетенции, насочени към прилагане на социалното измерение на бизнеса.

3.1. Личното измерение (лични умения) на предприемача: способността на индивида да прилага идеи на практика. Тук може да се включи:

ЛИЧНОТО РАЗВИТИЕ при обективно оценяване на притежаваните умения и постоянната нужда от усъвършенстване. В тази категория могат да бъдат поставени всички лични компетенции, които се свързват с личностно израстване:

- **Решителност:** Успешният предприемач трябва да бъде много решителен. Той или тя трябва да вземе много решения понякога с течение на времето. Всяко колебание в решенията може да повлияе на бизнеса. Те трябва да бъдат много твърди в решенията си. Също така, докато вземат решения, те не трябва да се влияят от другите. Те трябва да могат да вземат независимо решения.
- **Увереност:** Постигането на успех в бизнеса изисква увереност. Бизнесменът или бизнесдамата трябва да са сигурни в себе си за постигане на поставените цели на успеха. Собственият имидж се подобрява, когато човек е уверен.
- **Желание:** Един предприемач трябва да е готов да предприеме каквито и да било дела, свързани с бизнес начинанието. Той или тя не трябва да се колебае по лични или други причини. Готовността да протегнете ръка за помощ също е много важна.
- **Постоянство:** Предприемачът никога не е обезсърчен от неуспехите. Той вярва в японската поговорка „Падайте седем пъти, изправете се осем“. Той следва „Опитайте отново“ за преодоляване на препятствията, които пречат на постигането на целите.
- **Увереност в себе си :** Най-добрите изпълнители не са обзети от несигурност, тъй като вярват в собствените си способности и сили. Те вярват напълно на своите знания, умения и компетентност и не се притесняват от бъдеща несигурност.
- **Асертивен:** Асертивният човек знае какво да каже, кога да каже, как и на кого. Той вярва в способностите си и гарантира, че другите се подчиняват на неговото мислене, насочено към насърчаване на интересите на организацията .
- **Убедителност :** Успешният предприемач чрез своите солидни аргументи и логически разсъждения е в състояние да убеди другите да извършват работата така, както той иска от тях. Той ще използва не физическа, а интелектуална сила, за да убеди другите.
- **Емпатия:** Способност да се поставят на мястото на другите и да си представят перспективи, различни от техните собствени; това е едно от най-ценните качества за разбиране на нуждите на

другите, на които те служат.

- **Емоционална и социална интелигентност** : Те отлично се свързват с другите и изграждат силни взаимоотношения.
- **Оптимизмът** е свързан с увереността, че те могат да постигнат смела визия, дори когато много други хора се съмняват в тях. Те имат силно чувство за самоефективност и вяра, че имат контрол да променят обстоятелствата.
- **Твърдост** : Това е комбинация от постоянство, страст и упорита работа - неумолим стремеж към постигане на целите, пълен ангажимент за постигане на тяхната задача.
- **Устойчивост пред неприятности, препятствия, предизвикателства и неуспехи**: Когато нещата се разпаднат, те се издигат. Те процъфтяват в най-свирепите бури. Те виждат неуспехите като ценна обратна връзка.

ЛИДЕРСТВО и работа в екип - представлява способността да се определят целите, ролите и задачите на членовете на екипа.

А успешен предприемач трябва да е в състояние да води членовете на персонала, както и други сътрудници. Той или тя трябва да може да ръководи другите в осъществяването на бизнес и да постигне успех. Те предприемат инициатива и действия за решаване на проблеми (вместо да се оплакват от това, което не е наред). Той / тя е наясно, че бъдещето на организацията зависи от служителите. Ако служителите са отдадени и лоялни, организацията трябва да работи добре. Успешният предприемач се опитва да популяризира интересите на организацията чрез насърчаване на интересите на работниците. Той / тя поема личен интерес към решаването на проблемите пред които са изправени работниците и генерира чувството, че има взаимовръзка между интересите на работниците и тези на ръководството. Ето компетенциите:

- Работа в екип. Процеси в екипа. Мотивация на екипа.
- Етапи на развитие на екипа.
- Роли в екипа.
- Ролята на общата цел за сближаване на екипа.
- Лидерство и управление.
- Управленска комуникация.

РЕШЕНИЕ НА ПРОБЛЕМИ, ИНОВАЦИИ И ТВОРЧЕСТВО : Познава основните методи за развиване на креативност при вземане на решения и решаване на проблеми

- **Иновативни** : Новите идеи помагат за успешното бизнес начинание. Един успешен социален предприемач трябва да бъде иновативен и винаги да се стреми към нещо по-добро. Трябва да се формулират нови концепции и да се измислят нови начини за правене на бизнес.
- **Решаване на проблеми**: Успешните предприемачи приемат проблема като предизвикателство и се стараят да намерят най-подходящото решение за същото. Те първо ще разберат проблема и след това ще разработят подходяща стратегия за преодоляване на проблема.
- **Творчеството** се разглежда като начин за подхождане към професионалната дейност . Те виждат

нови възможности и мислят по нетрадиционен начин. Те виждат връзки и модели, където малко други хора биха си представили.

Поемане на риск: Бизнесът включва много рискове, които предприемача не трябва да се колебае да предприеме. В това отношение предприемачът трябва да притежава необходимите знания, за да оцени рисковите фактори при разработването на проект и да приеме оптималните мерки за контрол. Също така е важно да притежавате както знания, така и способността да използвате техники за идентифициране, приоритизиране и количествено определяне на рисковете и да направите качествен и количествен анализ на риска.

3.2. Икономическото измерение на социалния бизнес : способността да се планират и управляват проекти с цел постигане на предложените икономически цели . Тук са включени:

- Маркетингови и административни познания
- Организационни умения
- Възможности за управление на пазарните отношения
- Капацитет за управление на отношенията с персонала и собствените сътрудници (вътрешна среда)
- Капацитет за управление на отношенията с външни участници (като доставчици, администрация)

Тези знания и умения могат да бъдат преведени в компетенции по:

- **Анализ на околната среда** за идентифициране на възможности за лични, професионални и / или бизнес дейности. В това отношение предприемачът трябва да извърши анализ на бизнес средата, включително: анализ на нуждите, анализ на околната среда (вътрешен и външен), анализ на заинтересованите страни, SWOT анализ
- **Правилно планиране:** Успешните предприемачи разработват или развиват бъдещ курс на действие, като имат предвид целите, които трябва да бъдат реализирани. Те вярват в разработването на подходящи и реалистични планове и осигуряват правилното им изпълнение в преследването им за постигане на целите им. Да планират и управляват проектите, които инициират. Ясно определят етапите на изпълнение на даден проект. Тук е включено планирането на ресурси и разходи, необходими за проектни дейности. Възможност за установяване на необходимите и достъпни за проекта материални ресурси, оборудване и съоръжения.
- **Ефективен стратег:** Успешният предприемач притежава способността да развива подходяща стратегия, насочена към защита или насърчаване на интересите на организацията . Стратегията може да бъде по отношение на изправяне пред бъдещи несигурности или предизвикателства, породени от конкурентите.
- **Ефективен мониторинг:** Най-добрите изпълнители гарантират, че всичко се извършва в техните организации според техните желания. Те осигуряват редовно наблюдение на работата,

така че целите на организацията да бъдат постигнати по възможно най-добрия начин.

3.3. Социалното измерение на бизнеса : способността да се планират и управляват проекти с цел постигане на предложените социални цели и способността да се интегрират социалните проблеми на общността като неразделна част от бизнес операциите.

Социалният предприемач е човек, който работи по предприемачески начин, но за обществена и социална облага, а не за да печели пари (за лична изгода). Социалните предприемачи играят ролята на агенти на промяната в социалния сектор, като:

- приемане на мисия за създаване и поддържане на социална стойност (не само на частна стойност),
- признаване и непрекъснато търсене на нови възможности за изпълнение на тази мисия,
- иновации,
- адаптиране и непрекъснато обучение,
- действайки смело,
- не се ограничава до наличните ресурси
- поемане на отговорност за получените резултати.

С намерение за разработване на по-изчерпателна дефиниция на социалното предприемачество Peredo и Маклийн (2006) описват тези категории предприемачи през пет действия:

- създаване социална стойност,
- признаване и капитализиране на възможностите за създаване на тази стойност,
- иновации в създаването и разпространението на социална стойност,
- приемане на поне средна степен на риск при създаване и разпространение на социална стойност,
- непрекъснати усилия за генериране на социална стойност въпреки недостатъчните ресурси.

7 . Библиография

https://ec.europa.eu/education/policies/school/key-competences-and-basic-skills_en

https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/council-recommendation-on-key-competences-for-lifelong-learning_en

Amini, Z., Arasti, Z. & Bagheri, A. **Идентифициране на компетентностите на социалното предприемачество на мениджърите в организациите за социално предприемачество в сектора на здравеопазването** . J Glob Entrepr Res **8**, 19 (2018). <https://doi.org/10.1186/s40497-018-0102-x> <https://link.springer.com/article/10.1186/s40497-018-0102-x>

Bird, Barbara (1995). **Към теория за предприемаческата компетентност. Напредък в предприемачеството** , появата на фирма и растежа , V , 51–72.

Bird, Barbara (2002). **Компетентности за учене на предприемачество: Подходът за самостоятелно обучение** . Международен вестник за обучението по предприемачество , 1 , 203–228.

Margherita Vacigalupo, Panagiotis Kampylis Yves Punie, Godelieve Van den Brande EntreComp: „ **The Entrepreneurship Competence Framework** “ в Science for Policy report от Съвместния изследователски център , Европейска комисия 2016 г. (може да бъде намерен на <https://publications.jrc.ec.europa.eu/>)

SI-Zone
O5: training program in social
economy, entrepreneurship and
innovation

Peredo, AM и McLean, M., 2006. **Социално предприемачество: критичен преглед на концепцията** . Вестник на световния бизнес, 41, стр. 56-65.

Țigu, G., Iorgulescu, MC., Răvar, AS и Lile, R., 2014. **Пилотен профил на социалния предприемач в постоянно променящата се румънска икономика** . Amfiteatru Economic, 17 (38), стр. 25-43

Предприемачески компетенции <http://www.simplynotes.in/mbabba/entrepreneurial-competency/>

15 важни предприемачески черти или компетенции <https://www.publishyourarticles.net/knowledge-hub/entrepreneurship/15-important-entrepreneurial-traits-or-competencies/>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union